HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ור' עקיבא למאי הלכתא איתקש לנדה למשא. לחודה לוקשה לנבלה: **ברבה מתני לה.** דאמר לעיל דר"ע לאבן מסמא נמי אקשה לנדה ולא מצי לאקושה לנבלה: **ונעי לה אליבא דר' עקיבא.** מי מקיש נמי לענין נדה לאיש לאברים או לא: **ניחא.** דקתני לרבנן כשרן אלמא לא מטמיא במשא: **ממאני'.** דמסכת ע"ז[ה] אבניו ועציו כו': ה"ג **גרי וגרים וע"ז ומשמשיה כו'.** ול"ג מגע:[ו] **גרי וגרים.** שגזרו חכמים עליהן טומאת זבין: **הן ולא היסטן.** קס"ד היסטן משמע שהוסטו והיינו משא ולא כשאר היסיטות שבהש"ס דמשמעו שהטמא הסיט האחרים: **בשלמא לר"א ניחא.** דקתני ולא היסטן דמשמע דלא מטמא במשא. ולקמן פריך מאי הן אי הן טומאין קאמר פשיטא השתא היסטן טומא הס מיבעיא הכי מיבעי ליה למתני מגעו ולא היסטן: **לכל דבריהם** (א). אלמא מטמאו במשא דאי לא לא מטמאו אלא במגע מאי כזבין לימא כטומאי מתים: **אלא.** הא משבשתא היא ובעי לתרוצי ורבה מתרץ לטעמיה ורבי אלעזר לטעמיה: **ואבן מסמא שלהן** גרסי'. **גבי גרי וגרים** בין בתרלתא דרבה בין בדר' אלעזר והכי אמרינן בפרק בתרא דמסכת נדה (דף סט:) גרי וגרים מטמאין באבן מסמא: **ר' אלעזר מתרץ לטעמיה כו' ע"ז היא ולא היסטה.** ולא משאה שאינה מטמאה במשא: **מתקיף לה רב אשי מאי הן.** אי רבה ורבי אלעזר היסטו דבריהם לשון משא משמע להו שהסיטו אחרים דהיינו משא מאי הן היסטן הן ולא היסטן דקתני בין לר' עקיבא בין לרבנן אי לאימרא דהן עצמן טומאים פשיטא דאי טהורים הס היסטו מנא להו הכי מיבעיא ליפלוגי ע"ז אין היסטה טומא ר' עקיבא אומר היסטה טומא: **אלא אמר רב אשי הכי קאמר גרי וגרים בין שהסיטו אחרים.** והיינו היסטן דקתני בה בכל היסטו שבמשנה: **בין אחרים שהסיטו אותן.** דהיינו משא וזהו הן דקתני בבריתא והכי משמע הן והיסטן דליגא דבריתא משא שהזכירו חכמים בגרי וגרים בין הן שהוסטו על ידי אדם בין היסטן כלומר מה שהסיטו הן טומאין דתורת זבין עליהם דזב שהוסט ע"י אדם או הסיט את האדם ואת כל דבר טמאהו דתנן (זבין פ"ה משנה ב) כל הנישא על גבי זב טמא והיינו היסט וילפינן לה במסכת נדה (ד' לג.) מוכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו [ויקרא טו] ומוקמי' לקרא התם ע"כ דה"ק וכל הנוגע בכל אשר יהיה הזב תחתיו דהיינו נישא על גבי הזב: **ע"ז שהסיטוה אם אחרים טהורים.** דאיתקש לשרץ להכי אגא תטמא לא בהיסט ולא באבן מסמא ואליבא דרבה קמתרץ לה רב אשי: **אחרים שהסיטוה טמאים.** דהיינו משא ומודו רבנן דמטמאה במשא דאיתקש לנדה: **רבי עקיבא אומר.** ע"ז נמי בגרי וגרים בין שהסיטה בין שהוסטה וה"ה לאבן מסמא דאיתקש לנדה והכי תני רב אשי לברייתא אליבא דרבה גרי וגרים הן המשא שלהן והיסטן ע"ז היא המשא שלה ולא היסטה משמשיה לא הן ולא היסטן ר' עקיבא אומר גרי וגרים ע"ז הן והיסטן משמשיה לא הן ולא היסטן. וממילא לר' אלעזר מתרץ לה רב אשי הכי גרי וגרים הן והיסטן ע"ז ומשמשיה לא הן ולא היסטן ר' עקיבא אומר גרי וגרים ע"ז הן ולא היסטה דבמשא מטמיא ולא באבן מסמא דהוא דומיא דהיסטן משמשין לא הן ולא היסטן כך נראה לי סוגיא זו. ולא פירשו רבותינו כן והם פירשו מאי הן דאתקפתא דרב אשי לדרבי עקיבא קאי ולא קשיא ליה אלא דתני לה בלשון רבים והכי קשיא ליה כיון דר"ע אע"ז לחודה קאי אמאי תנא הן והיסטן היא והיסטה אינעיא ליה למיתני ולא נהירא לי דקשיא לי טובא בגוה חדא דלא אתקפתא היא דכיון דאמרן דמתני' מתסרסת היא ואוקופי מוספינן עלה שפיר מיתני בה [הן] לר"ע בין לרבה דקאמר ר"ע אטולהו קאי וקאמר[ז] הן והיסטן לר' אלעזר נמי קאי אטולהו דהכי קאמר ר' עקיבא ע"ז לענין היסט דהיינו משא בגרי וגרים וכולן הן והיסטן והכי קתני רבי עקיבא אומר גרי וגרים ע"ז הן והיסטן ועוד מ"ש דלא מיפלגי בין הסיטו להוסטו אלא בתרלתא דרב אשי ומאי דוחקיה לפלוגי בהו אי לאו דהן דבריהם משמע ליה שהוסטו והיסטן משמע ליה שהסיטו ועוד דסוף סוף בתירוצא דרב אשי לא מיתרצה אתקפתיה דאי הן משום מגע משמשיה קאמר [לא] הן ולא היסטן הוא ואילו רבי עקיבא הן והיסטן קאמר ואי אגרי וגרים הכא נמי ה"מ לתרוצי כליגא קמא ומאי אתקפתיה: **היכי משכחת לה.** שהחפץ יסיט אדם או חפץ אחר: **כרע הזב טמאין.** שהרי הסיטן זב והיסטן של זב כי האי גוונא כתיב בין בכלים בין באדם בין באוכלין ומשקין. בכלים כתיב וכלי חרס אשר יגע בו הזב [שם] ותניא בת"כ יכול יטמאו מאהויו נאמר כאן בו ונאמר להלן אשר תבושל בו [שם ו] מה להלן מאהויו אף כאן מאהויו אי מה להלן אשר יגע בו פשיטא מי גרע משאר טומאות שטמאין כלי חרס מאהויו כיון דכתיב גבי שרצים ל"ל למכתבי' הכא אלא להביא מגעו שהוא כבולו ואפי' מאחוריו ואיזהו זה היסטו. וגבי אדם נמי וכל אשר יגע בו הזב [שם טו] ואי משום מגע הא כתיב נוגע בנבלת הזב [שם] אלא להביא מגעו שהוא כבולו ואפי' מאחוריו ואיזה זה היסטו. וגבי אוכלין ומשקין תנא וכל כלי עץ ישטף במים [שם] אמר ר' שמעון ומה בא זה ללמד שיטמא הזב כלי שטף במגע אלא למה נאמר וכל כלי עץ וגו' להביא אוכלין ומשקין וכלים הנישאין ע"ג הזב דבסיפיה דקרא דאשר יגע בו הזב כתיב דאוקמינן דמסתעי בהיסטו והיינו דתנן כל הנישא על גבי הזב טמא.

כרעו

מיתיבי ע"ז בשרץ ומשמשיה בשרץ. [ח]מברייתא אליס ליה למיפרך[ב] ממתני' משום דקתני בה משמשיה[ג] משמע [ד]דע"ז דומיא דמשמשיה דלא מטמו במשא[ה]: **ומשמשיה בין הן שהסיטו בו'.** בשנויא קמא[ו] לא מדכר משמשיה[ז] משום דהוי בכלל הן ולא היסטן דברייתא אבל רב אשי הוצרך לפרש דמשמשיה לא הן ולא היסטן ולא הוי בכלל הא דקתני בברייתא הן ולא היסטן:

ורבי עקיבא. הרב פור"ת לא גריס[ח] משמשיה במילתיה דר"ע דלא פליג [ט]במשמשיה ארבנן: **הזב** בכף מאזנים כו'. במס' זבים (פ"ד משנה ה) גרסינן הזב בכף מאזנים ומשכב ומושב בכף שנייה כרע הזב טהורין פי' ממדרס[י] ומ"מ טמאין כדין היסט הזב כרעו הן טמאים פי' ממדרס כיון שהזב למעלה הרי נשען עליהן[יא] וגירסת הקונט' מיושב יותר אך לא נמצא כן אם לא שברייתא היא בשוס מקוס[יב]: ע"ז

מתיבי ע"ז בשרץ ומשמשיה הן ולא היסטן רבי עקיבא אומר הן והיסטן בשלמא לרבי אלעזר ניחא אלא לרבה קשיא אמר לך רבה ולימעמיך נגרי ונגרית ע"ז ומשמשיה הן ולא היסטן בשלמא לרבי אלעזר ניחא אלא לרבה קשיא [1]דבר אל בני ישראל וגו' בני ישראל מטמאין בזיבה [2]ואין נגרים מטמאין בזיבה אבל גזרו עליהן שיהו כזבין לכל דבריהן אלא רבה מתרץ לטעמיה נגרי ונגרית הן והיסטן ואבן מסמא שלהן ע"ז היא והיסטה אבל לא אבן מסמא שלה רבי עקיבא אומר ע"ז היא והסיטה ואבן מסמא שלה ורבי אלעזר מתרץ לטעמיה נגרי ונגרית הן והיסטן ואבן מסמא שלהן ע"ז היא ולא היסטה ורבי עקיבא אומר ע"ז היא והסיטה מתקיף לה רב אשי מאי הן אלא אמר רב אשי הכי קאמר נגרי ונגרית בין הן שהסיטו את אחרים ובין אחרים שהסיטו אותן טמאים ע"ז שהסיטה אחרים טהורין אחרים שהסיטו אותה טמאים משמשיה בין הן שהסיטו את אחרים ובין אחרים שהסיטו אותן טהורים רבי עקיבא אומר נגרי ונגרית וע"ז בין הן שהסיטו את אחרים ובין אחרים שהסיטו אותן טמאים משמשיה בין הן שהסיטו אחרים ובין אחרים שהסיטו אותן טהורין ע"ז בשלמא אחרים שהסיטו אותה משכחת לה אלא היא שהסיטה את אחרים היכי משכחת לה אמר רמי בריה דרב ייבא [3]כדתנן [4]הזב בכף מאזנים ואוכלין ומשקין בכף שנייה כרע הזב טמאין כרעו

ורבי עקיבא למאי הלכתא איתקש לנדה למשא לוקשיה לנבלה אין הכי נמי אלא מה נדה אינה לאברין אף ע"ז אינה לאברין אלא הא דבעי רב חמא בר גוריא ע"ז ישנה לאברים או אינה לאברים תיפשוט ליה מהא בין לרבנן בין לרבי עקיבא דאינה לאברים רב חמא בר גוריא כרבה מתני ובעי לה אליבא דרבי עקיבא מיתיבי ע"ז בשרץ [1]ומשמשיה בשרץ רבי עקיבא אומר ע"ז בנדה ומשמשיה בשרץ בשלמא לרבי אלעזר ניחא אלא לרבה קשיא [2]אמר לך רבה מי אלימא ממתני' דקתני עציו ואבניו ועפריו מטמאין בשרץ ואוקימנא מאי בשרץ דלא מטמא באבן מסמא ה"נ דלא מטמא באבן מסמא מיתיבי נגרי ונגרית ע"ז ומשמשיה הן ולא היסטן רבי עקיבא אומר הן והיסטן בשלמא לרבי אלעזר ניחא אלא לרבה קשיא אמר לך רבה וליטעמיך נגרי ונגרית נמי הן ולא היסטן [3]והתניא [1]דבר אל בני ישראל וגו' בני ישראל מטמאין בזיבה [2]ואין נגרים מטמאין בזיבה אבל גזרו עליהן שיהו כזבין לכל דבריהן אלא רבה מתרץ לטעמיה נגרי ונגרית הן והיסטן ואבן מסמא שלהן ע"ז היא והיסטה אבל לא אבן מסמא שלה רבי עקיבא אומר ע"ז היא והסיטה ואבן מסמא שלה ורבי אלעזר מתרץ לטעמיה נגרי ונגרית הן והיסטן ואבן מסמא שלהן ע"ז היא ולא היסטה ורבי עקיבא אומר ע"ז היא והסיטה מתקיף לה רב אשי מאי הן אלא אמר רב אשי הכי קאמר נגרי ונגרית בין הן שהסיטו את אחרים ובין אחרים שהסיטו אותן טמאים ע"ז שהסיטה אחרים טהורין אחרים שהסיטו אותה טמאים משמשיה בין הן שהסיטו את אחרים ובין אחרים שהסיטו אותן טהורים רבי עקיבא אומר נגרי ונגרית וע"ז בין הן שהסיטו את אחרים ובין אחרים שהסיטו אותן טמאים משמשיה בין הן שהסיטו אחרים ובין אחרים שהסיטו אותן טהורין ע"ז בשלמא אחרים שהסיטו אותה משכחת לה אלא היא שהסיטה את אחרים היכי משכחת לה אמר רמי בריה דרב ייבא [3]כדתנן [4]הזב בכף מאזנים ואוכלין ומשקין בכף שנייה כרע הזב טמאין כרעו

את אחרים. ר"ע אומר הן והיסטן, אפילו שהסיטו הן את האחרים. ולפום הכין שאילנן, ע"ז שמסיטה היא את אחרים היכי משכחת לה. ופריש ראמי בר ייבא כגון שהייתה היא בכף מאזנים ואחרים בכף מאזנים וכרעה ע"ז ותלאה נחתא משום יוקרא מכחה שמכרעת סאלקין אחרים בכף מאזנים אחרת ונמצאת כנושאה אותן וניסוטין מכוחה, כדתנן בזב.

מסורת הש"ס

(א) נדה לד., ב) [ע' תוס' ב"ב ב. ד"ה וכגרן], ג) [לפמ"ש תוס' ד"ה הזב כו' אם לא שבריים' הא כו' ל"ל כדתניא], ד) זבין פ"ד מ"ו ע"ש, ה) [דף מז.], ו) בס"א נוסף: נגרי מגע ע"ז, ז) הן והיסטן ואבן מסמא שלהן כל"ל,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לכל דבריהם. נ"ב ע"ל דף פד ע"ב:

גליון הש"ם

גמ' אמר לך רבה מי אלימא ממתני'. לעיל ד' יב ע"א עירובין דף פט ע"ב: תוס' ד"ה מיתיבי וכו' מברייתא אליס ליה. עי' לעיל דף יב ע"א תוס' ד"ה מי אלימא:

רבינו חננאל

ומותבינן לרבה דאמר במשא כולי עלמא לא פליגי, דהא רבנן קאמרי עבודה זרה כשרץ. ודחי. ומותבינן נמי מגע נגרי ונגרית עבודה זרה ומשמשיה הן ולא היסטן. ר' עקיבא אומר הן והיסטן. ופי' היסט נדנוד, שאם נטל אדם קנה או קיסם ונדנד את הבגד, אומרין שהיסיט. ומי שנשא כלום כבר הסיטן. ויש מסיט שלא במשא. וכיון שמן משנה הזו עבודה זרה מטמאה במגע ואין מטמא בהיסט, הרי נודע באמת שאינה מטמאה במשא כמו מגע נגרי ונגרית, כי הנושאה מסיטה לפי שהיא מתנדנדת בכחו כדפרשינן לעילא. ור' עקיבא אומר הן והסיטן כל המסיט עבודה זרה טמא, והנושא בכלל מסיט. בשלמא לר' אלעזר דאמר במשא פליגי, ניחא הא ברייתא, אילא לראבה דאמר לא פליגי במשא קשיא. ופרקינן דאמר לך רבה וליטעמיך דקאמרה הך ברייתא אין נגרי ונגרית מטמאין בהיסט, (הלא) [אלא] גזירה היא עליהן שיהוא טמאין כזבים לכל דבריהם, והרי הזב מטמא בהיסט. אלא רבה מתרץ טעמיה ור' אלעזר מתרץ טעמיה. רבה מוקי לה לפלוגתא באבן מסמא לענין ע"ז ומסלק הסט מן פלוגתא, ור' אלעזר מסליק פלוגאתא מן נגרי ונגרית לענין הסט ומוקי לה לפלוגתא לענין עבודה זרה ומשמשיה בלחוד. מתקיף לה רב אשי מאי הן. דפשטא דברייתא הן ולא היסטן ר' עקיבא אומר הן והיסטן, בלשון רבים, על מגע נגרי ונגרית ועבודה זרה. והאי תירוצא דאמרינה לראבה היא [ולא] (ו)אבן מסמא, ר"ע אומר היא (ולא) (ז)אבן מסמא, לית בה לענין עבודה זרה פלוגתא בהסיט כל עיקר, וקא מפיק לה לברייתא מן פשטא כלל. אבל ר' אלעזר קא מתרץ הן אבל לא היסטן לרבנן, ולר' עקיבא הן והסיטן על ע"ז, ומפיק להו נגרי ונגרית בראיה ברורה דהא אימירה כי הכין דאף רבה מפקינון [נ"א: אפיקינון] שהרי גזרו עליהן שהן כזבין לכל דבריהן, והא גזירה לענין תרומה ששורפין אותה על מגע גוי והיסוט כדמפרש בתורת כהנים. אבל חולין לא גזרו בהן טומאת גוי. והכין לישאנא דגמארא איצטרכינן למיכתביה משום דמשבש ואית בה חילופי. ראבא מתרץ לטעמיה, נגרי ונגרית הן והיסטן ראבן מסמא שלהן, עבודה זרה היא והיסטה אבל לא אבן מסמא שלה. ר' עקיבא אומר היא והסיטה ואבן מסמא שלה. ר' אלעזר מתרץ לטעמיה נגרי ונגרית הן והיסטן

עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פ"ו מהלכות שאר אבות הטומאות הלכה ה: ו ב מיי' פ"ח מהלכות מעכב ומושב הלכה ו סמג עשין רמג:

תורה אור השלם

1 דַּבֵּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַרְתָּם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ טָמֵא הוּא: ויקרא טו ב

מוסף רש"י

כזבין לכל דבריהם. משוס שלא יהא מיעוק ישראל רגיל אצלו במשכב זכור (נדה לד.).

מוסף תוספות

א. מאן דקארי לה סבר. מיטב"ש. ב. טפי. תוס' הלא"ש. ג. כשרץ. תוס' הלא"ש. ד. שרץ. מי סר"ן. ה. ואפילו הכי דחי' ליה דלא אלימא ממתני' והא בדאיתיה והא כדאיתיה. מי' סר"ן, דלהכי קתני בשרץ כשרץ תרי זימני שאין דינן שוה. מיטב"ש. ו. דרבה ור' אלעזר. תוס' הלא"ש. ז. במילתייהו דרבנן. תוס' הלא"ש. ח. בהך שינויא דרב אשי. תוס' הלא"ש. ט. מידי. תוס' הלא"ש. י. לפי שהיסטו של זב אינו מטמא משכב לעשותו אב הטומאה. מי' סר"ן. יא. ובתר הכי קתני (שם משנה ו') הזב בכף מאזנים ואוכלין ומשקין בכף שניה טמאים, ואכרע הזב קאי, לומר [דהא] דקתני דמשכבות ומושבות שהן טהורין, היינו מדין משכבות, דהא ודאי מדין היסט ראויים להטמא כאוכלים ומשקין. מיטב"ש. יב. והיא פירושא דמתני', ומשום הכי גרסינן בשמעתין כדתנן. מיטב"ש. וכן במקומות הרבה אלא מפני שהיא רמוזה במשנתינו, ומאי דלא פריש במתני' פריש בברייתא מזכירה בשם משנה. רמב"ן. (דלא כהגהות הגלין).

רבינו חננאל (המשך)

אבל לא אבן מסמא שלהן. ע"ז היא אבל לא היסטה. ר' עקיבא אומר ע"ז היא והיסטה, ומשמשיה הן ולא היסטן. מתקיף לה רב אשי מאי הן. הא דתנן. והא אתקפא דרב אשי על מימרא דרבה היא בלחוד, דאילו ר' אלעזר הא קא מתרץ הן אבל לא היסטן. ור' עקיבא אומר הן והיסטן לענין ע"ז וליכא עליה אתקפא. ומשום הכין מתרץ רב אשי אליבא דרבה ולא קא מתרץ אליבא דר' אלעזר. ולא מכלל דסבר לה כרבה ולא סבר לה כר' אלעזר, אלא משום דתרצתא דר' אלעזר תריצא וקיימא, ודרבה צריכה עדיין תרצתא. ולא שויא רב אשי תיובתא, אלא תריץ לה תירוצא דחיקא, ולעולם אימא לך דכר' אלעזר סבירא ליה. והכין קא מתרץ רק אשי אליבא דרבה האי דקאמרת מאי הן אבל לא היסטן, ר' עקיבא אומר הן והיסטן דאימור לענין ע"ז, אמר לך רבה הכי קאמר, ע"ז ומשמשיה הן אבל לא הסיטן שהסיטו הן